

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ *ΑΓΗΣΙΛΑΟΣ*

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7. § 1β

Συγγραφή: Ειρήνη Ροδοσθένους, Σύμβουλος Φιλολογικών Μαθημάτων

Εποπτεία: Λουκία Χατζημιχαήλ, Ε.Μ.Ε. Φιλολογικών Μαθημάτων

ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ

Στάδια διδασκαλίας του αρχαίου κειμένου από το πρωτότυπο:

ΜΕΡΟΣ Α

1. Σύντομη αφόρμηση (εικόνα, ιδεοθύελλα, σχολιασμός πλαγιότιτλου, ετυμολογία κ.ά).
2. Διαβάζεται το κείμενο από το/τη διδάσκοντα/ουσα.
3. Σιωπηρή ανάγνωση από τους μαθητές (2' - 3') και μελέτη ερμηνευτικών σχολίων του βιβλίου.
4. Προφορική επεξεργασία του περιεχομένου του κειμένου (νοήματα, ιδέες...), με την υποβολή ερωτήσεων από το διδάσκοντα/διδάσκουσα. (Αξιοποιούνται οι ερωτήσεις, που υπάρχουν στο τέλος του κάθε κειμένου της ενότητας, ή και άλλες. Οι μαθητές απαντούν, εντοπίζοντας στο κείμενο τις σχετικές φράσεις.)
5. Τα παιδιά αφηγούνται προφορικά σε γενικές γραμμές το περιεχόμενο του κειμένου. Ο εκπαιδευτικός βεβαιώνεται ότι όλα τα παιδιά έχουν κατανοήσει το κείμενο.

ΜΕΡΟΣ Β

6. Με τη βοήθεια των φύλλων εργασίας και αξιοποιώντας τις ερωτήσεις που υπάρχουν σ' αυτά, ασκούνται οι μαθητές/τριες στην τοποθέτηση των λέξεων του πρωτότυπου κειμένου στη σωστή συντακτική σειρά. Κατά τη συμπλήρωση ο εκπαιδευτικός επεξηγεί **σημαντικά συντακτικά ή γραμματικά φαινόμενα**.

ΜΕΡΟΣ Γ

7. Οι μαθητές, αξιοποιώντας και το λεξιλόγιο του κειμένου, αποδίδουν (μεταφράζουν) στα νέα ελληνικά την υπό εξέταση παράγραφο.
8. Η πορεία που θα ακολουθείται είναι η εξής:
ΟΛΟ → ΜΕΡΟΣ → ΟΛΟ.

Βασικός στόχος, κατά τη διδασκαλία, είναι να αντιλαμβάνονται οι μαθητές τη διαχρονικότητα της ελληνικής γλώσσας. Επιλέγονται λέξεις από το πρωτότυπο κείμενο και καταγράφονται αντίστοιχες λέξεις της νέας ελληνικής, που ανήκουν δηλ. στην ίδια οικογένεια (παραγωγή - σύνθεση).

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ *ΑΓΗΣΙΑΛΟΣ*, ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7. § 1[β] – 2 [α] (... λατρεύων)

ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ

- Κατά την επεξεργασία του δεύτερου μέρους της § 1, είναι καλό να γίνει μια αναφορά στο φαινόμενο της ταυτοπροσωπίας και ετεροπροσωπίας και συγκεκριμένα στο σημείο «τὸ τοὺς ἀρχομένους ὡς πλείστα ἀγαθὰ ποιεῖν»: υποκείμενο: τὸν βασιλέα). Η εμβάθυνση του φαινομένου θα γίνει αργότερα, σύμφωνα με τον Προγραμματισμό.
- Πέρα από τα φαινόμενα (γραμματικά/συντακτικά) που προτείνονται στον Προγραμματισμό, ο/η διδάσκων/διδάσκουσα στοχεύει στην επανάληψη φαινομένων που διδάχθηκαν οι μαθητές σε προηγούμενες ενότητες.

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ ΑΓΗΣΙΛΑΟΣ, ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7. § 1[β] – 2 [α] (... λατρεύων)

... ἀλλὰ καὶ βασιλέως ἀγαθοῦ τοῦτο ἔργον ἐνόμιζε, τὸ τοὺς ἀρχομένους ὡς πλείστα ἀγαθὰ ποιεῖν. Ἐν τοῖς μεγίστοις δὲ ὠφελήμασι τῆς πατρίδος καὶ τότε ἐγὼ τίθημι αὐτοῦ, ὅτι δυνατώτατος ὢν ἐν τῇ πόλει φανερός ἦν μάλιστα τοῖς νόμοις λατρεύων.

(ἐπιστάμεθα ὅτι)
ἐνόμιζε (ὁ Ἀγησίλαος)
 (τί;) (εἶναι) (τι εἶδους;)
 ↓ (τίνος;)
 (δηλαδή ποιο;)
 τὸ ποιεῖν (τί;)

 ἐγὼ τίθημι καὶ τόδε αὐτοῦ
 ἐν τοῖς ↓ ὠφελήμασι τῆς πατρίδος
 (δηλαδή τι;)
 ὅτι (Ἀγησίλαος) ἦν φανερός (ὅτι ἔκανε τι;)

 (αν και τι;)

ποιεῖν: ἀπαρέμφατο του ρ. ποιῶ
= κάνω, δημιουργῶ, ενεργῶ

Να γράψετε λέξεις που ανήκουν στην ίδια οικογένεια με το πιο πάνω ρήμα.

ποίηση

.....

απλές

.....

προς

.....

περι

σύνθετες

.....

ΕΚ **απο**

.....

Να συμπληρώσετε τα κενά, επιλέγοντας από τα ουσιαστικά που υπάρχουν στην παρένθεση.

- ακινητοποιημένο
- περιθωριοποιημένο
- ποιητικό
- τακτοποιημένο
- αξιοποιημένο
- μελοποιημένο
- χρησιμοποιημένο

(ποίημα, εργαλείο, άτομο, μέρος, αυτοκίνητο, ἔργο, αρχεῖο)

Ποίει τὸ καλὸν καὶ ἐν ὕδατι ῥίπτε.

Αρχαία παροιμιακή φράση

Να βρείτε την αντίστοιχη νεοελληνική παροιμία και να τη συζητήσετε στην τάξη. Με ποιαν έννοια, που έχετε διερευνήσει σε προηγούμενο μάθημα, συνδέεται η παροιμία αυτή;

ἐνόμιζε: Αναγνωρίζετε σε ποιο χρόνο είναι το ρήμα; Να δώσετε το ίδιο πρόσωπο στον Ενεστώτα και Αόριστο.

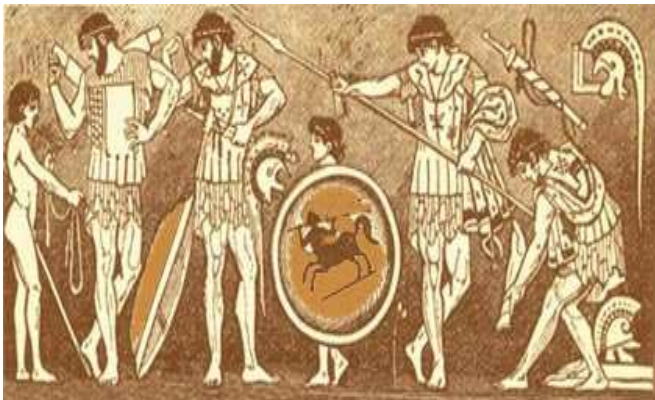
Ενεστώτας:
Αόριστος:

Να μεταφέρετε τα πιο κάτω στον αντίθετο αριθμό, στην ίδια πτώση.

τὸ ἔργον
τοὺς ἀρχομένους
τοῖς νόμοις

Να θυμηθεῖτε την προσωπική αντωνυμία και να την κλίνετε μαζί με το ρ. νομίζω στο χρόνο που το συναντάμε στο κείμενο:

ἐγὼ
.....
.....
.....
.....
.....

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ ΑΓΗΣΙΑΛΟΣ, ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7. § 1[β] – 2 [α]
ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

Α. Οι εγκλίσεις και η σημασία τους

Να διαβάσετε τα πιο κάτω παραδείγματα. Τι εκφράζουν τα υπογραμμισμένα ρήματα;

- Σήμερα θα πάμε εκδρομή.
- Χθες γράφαμε έκθεση
- Γιάννης είναι αθλητής.
- Τὸ καλὸν δένδρον καλὸν καρπὸν φέρει.
- Οἱ διδάσκαλοι ἐπαίδευσαν τοὺς μαθητὰς.
- Οἱ στρατιῶται ἐνίκησαν τοὺς ἐχθρούς.
- Οἱ μαθηταὶ τὰς ἀσκήσεις ἔλυον.

Εκφράζουν

- Ἄς παίξουμε.
- Θέλω να σπουδάσω γιατρός.
- Ὅταν έρθεις, θα τα πούμε.
- Μὴ πιστεύσης τῷ ἀπίστῳ φίλῳ.
- Ἀκούσωμεν τοῦ ῥήτορος.
- Δρέψωμεν (ας κόψουμε) ἄνθη ἐκ τῶν ἀγρῶν, ᾧ νέοι.

Εκφράζουν

- Γράψε την επιστολή.
- Διάβαξε τα μαθήματά σου.
- Συνήθιζε τον εαυτό_σου στις καλές πράξεις.
- Ἔθιζε σεαυτὸν εἶναι μὴ σκυθρωπὸν ἀλλὰ σύννουν.
- Ἄεί, ᾧ παῖ, δίωχε τὴν ἀρετὴν καὶ φεῦγε τὰς κακὰς ἡδονάς.

Εκφράζουν

- Μακάρι να βρέξει.
- Εἴθε να πάνε όλα καλά.
- Σὺ φίλος ἡμῖν γίγνοιο.
- Σώζοισθε, ᾧ φίλοι, ἀπὸ τῶν πολεμίων.

Εκφράζουν

Στα Νέα Ελληνικά η ἐγκλιση αὐτή δεν υπάρχει. Εκφράζουμε ευχή με την ἐκφραση μακάρι, εἴθε.

Όλα τα ρήματα ανήκουν σε εγκλίσεις. Να τις ονομάσετε με βάση τη σειρά των πιο πάνω πινάκων.

1.
2.
3.
4.

**B. Το ρήμα εἰμί στην Οριστική Ενεστώτα
και η προσωπική αντωνυμία**

1. Να συμπληρώσετε τους πίνακες που ακολουθούν, αφού θυμηθείτε το ρ. εἰμί στην Οριστική Ενεστώτα [ΑΕΓ, σ. 162]. (Μην ξεχνάτε τους κανόνες τονισμού, που έχετε διδαχθεί).

Νέα Ελληνικά	Αρχαία Ελληνικά
1. Εγώ είμαι μαθητής.	1.
2. Εσύ είσαι επιμελής.	2.
3. Αυτός είναι δάσκαλος. (διδάσκαλος)	3.
4. Εμείς είμαστε σοφοί.	4.
5. Εσείς είστε ευσεβείς.	5.
6. Αυτοί είναι άριστοι.	6.

2. Να σχηματίσετε προτάσεις, συνδυάζοντας τις φράσεις που περιέχονται στις παρακάτω στήλες με τη βοήθεια τύπων του εἰμί.

Σὺ	ἱερεῖς τοῦ Διονύσου.
Ἡμεῖς	ὁ ὀφθαλμός.
Οὐδὲν	Κύριος, ὁ Θεὸς μου.
Ὁ λύχνος τοῦ σώματος	ἀρετῆς τιμιώτερον.
Ἡμεῖς	γέρον δὲ Ἑλλήν οὐκ
Ἑλληνες ἀεὶ παῖδες	πολιταὶ τῶν Ἀθηνῶν.

3. Να υπογραμμίσετε τις προσωπικές αντωνυμίες και να σημειώσετε με ένα το πρόσωπο της καθεμιάς στον ενικό ή πληθυντικό. Να ανατρέξετε στη σ. 136 της ΓΑΕ.

Παραδείγματα	α'	β'	γ'
Ὁ στρατηγὸς τὴν ἀνδρείαν ὑμῶν βραβεύσει.			
Πάτερ ἡμῶν, ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.			
Ἄδικία οὐ πρέπει ὑμῖν, τοῖς δικασταῖς.			
Ἐγὼ λέγω σοὶ ταῦτα.			
Οὐδεὶς ἐστὶ σοφώτερος σοῦ.			
Προτρέχει ἡ γλῶσσά σου τῆς διανοίας.			
Καὶ σὺ τέκνον τοῦ στρατηγοῦ εἶ.			

Άσκηση:

1. Να συμπληρώσετε τους τύπους του ρ. εἰμί και της προσωπικής αντωνυμίας στις επόμενες φράσεις.

α) Ὁ στρατηγὸς ἐκέλευσεν (ἐγώ, αιτ. πληθ.) ταῦτα πράττειν.

β) Οὐδεὶς (εἰμί, γ' εν.) σοφώτερος (σύ, γεν. εν.).

γ) Ὡ ἐταῖροι, οὔτε (σύ, ον. πληθ.) μόνοι δύνασθε μάχεσθαι οὔτε (ἐγώ, ον. πληθ.) δυνάμεθα ἄνευ(σύ, γεν. πληθ.).

δ) Ἄλτ ! τίς (εἰμί, β' εν.); (σύγχρ. στρατ. παράγγελμα)

ε) Οἱ ἄνθρωποι οὐκ ἀεὶ ἀγαθοὶ (εἰμί, α' πληθ.).

Γ. Το ρήμα εἰμί στις εγκλίσεις του Ενεστώτα

Να προσπαθήσετε να διακρίνετε τι εκφράζουν τα υπογραμμισμένα ρήματα και να συμπληρώσετε τους πίνακες των εγκλίσεων του ρ. εἰμί στον Ενεστώτα, αφού μελετήσετε και τη σ. 163 της ΓΑΕ.

<ul style="list-style-type: none"> • Ἐὰν ἦτε πιστοὶ τοῖς θεοῖς, μακάριοί ἐστε. • Χαίρω, ὅταν ἐν ὑγείᾳ ᾶ. • Ἄν Κλεισθένης ἐν ἀπόρῳ ἦ...
<ul style="list-style-type: none"> • Ἐγὼ, θεοί, δύσμορφος εἶην μᾶλλον ἢ καλὸς κακός. • Εἶη τὸ ὄνομα Κυρίου εὐλογημένον ... • Εὐτυχέστεροι εἴμεν των προγόνων. • Εἶθε οἱ θεοὶ εὐμενεῖς ἡμῖν εἶεν.
<ul style="list-style-type: none"> • Ἴσθι ὀμιλητικὸς καὶ μὴ φιλόνομος. • Ἔστω ἡ λαμπρότης τοῦ Κυρίου ἐφ' ἡμῶν. • ὦ παῖδες ἔστε φιλαλήθεις.
<ul style="list-style-type: none"> • Σωκράτης ἐδίδασκε τὴν σωφροσύνην αἰτίαν τῆς εὐδαιμονίας εἶναι. • Οἱ Αἰγινῆται λέγουσιν οὐκ εἶναι αὐτόνομοι. 	
<ul style="list-style-type: none"> • Οὗτος εὐγενὴς ὢν κακός ἐστι. • Ἡ τοῦ ἀνθρώπου ψυχὴ φαίνεται ἀθάνατος οὕσα. • Τὸ δὲν ... 	

ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ
ἐγὼ
σὺ ἦς
.....
.....
.....
.....

ΕΥΚΤΙΚΗ
ἐγὼ
.....
.....
.....
.....
.....

ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ
ἐγὼ
.....
.....
.....
.....
.....

ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟ
.....
.....

ΜΕΤΟΧΗ
.....
.....
.....

Άσκηση:

Να συμπληρώσετε τα κενά με τον κατάλληλο τύπο του ρ. εἰμί στην ἐγκλίση που σας ζητείται.

1. Οἱ Θεοὶ οὐκ (Οριστική Ενεστώτα) ὑμῖν σύμμαχοι.
2. Ὁ Σωκράτης σοφός (Οριστική Ενεστώτα).
3. ἐγκρατής, ὃ τέκνον (Προστακτική Ενεστώτα).
4. εὐλογημένοι ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος (β' πληθ. Ευκτικής Εν.).
5. Ταῦτα νόμιζε μηδὲ λέγειν (Απαρέμφατο Εν.)
6. Ὁ Θεὸς ἐστὶ πανταχοῦ (Μετοχή σύνθετη με την πρόθεση παρά).

Δ. Ο ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ ΤΟΥ ΡΗΜΑΤΟΣ «ΕΙΜΙ»

Τι γνωρίζετε για τον Παρατατικό;

----- ----- -----

Μπορείτε να δώσετε τον Παρατατικό του ρήματος «είμαι» στα Νέα Ελληνικά;

ΕΝΙΚΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ
-----	-----
-----	-----
-----	-----

Να διαβάσετε τις πιο κάτω προτάσεις στα αρχαία ελληνικά και να μεταγράψετε τους τύπους του ρήματος «είμι» στον Παρατατικό στο διπλανό πίνακα.

Ἐγὼ καλὸς διδάσκαλος ἦν.
Σὺ καλὸς καὶ ἀγαθὸς φίλος ἦσθα.
Ὁ νεανίας μαθητὴς ἦν.
Ἡμεῖς βοηθοὶ τῶν συμμάχων ἦμεν.
Ἵμεῖς ἀρχηγοὶ τῶν λαῶν ἦτε.
Ἐν τῇ θαλάσῃ οἱ ἄνεμοι ἄγριοι ἦσαν.

ΕΝΙΚΟΣ

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ

Να αλλάξετε τους τύπους των ονομάτων και των ρημάτων από τον ενικό στον πληθυντικό και αντίστροφα, διαμορφώνοντας κατάλληλα τις προτάσεις.

----- ----- ----- ----- ----- -----
--

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ *ΑΓΗΣΙΑΛΟΣ*, ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7. § 1[β] – 2 [α]
ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ
ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

A. Οι εγκλίσεις και η σημασία τους

Να διαβάσετε τα πιο κάτω παραδείγματα. Τι εκφράζουν τα υπογραμμισμένα ρήματα;

- Σήμερα θα πάμε εκδρομή.
- Χθες γράφαμε έκθεση
- Γιάννης είναι αθλητής.
- Τὸ καλὸν δένδρον καλὸν καρπὸν φέρει.
- Οἱ διδάσκαλοι ἐπαίδευσαν τοὺς μαθητὰς.
- Οἱ στρατιῶται ἐνίκησαν τοὺς ἐχθρούς.
- Οἱ μαθηταὶ τὰς ἀσκήσεις ἔλυον.

Εκφράζουν κάτι το βέβαιο, το πραγματικό.

- Ἄς παίξουμε.
- Θέλω να σπουδάσω γιατρός.
- Ὅταν έρθεις, θα τα πούμε.
- Μὴ πιστεύσης τῷ ἀπίστῳ φίλῳ.
- Ἀκούσωμεν τοῦ ῥήτορος.
- Δρέψωμεν (ας κόψουμε) ἄνθη ἐκ τῶν ἀγρῶν, ᾧ νέοι.

Εκφράζουν μιαν επιθυμία, κάτι που περιμένουμε να γίνει.

- Γράψε την επιστολή.
- Διάβαξε τα μαθήματά σου.
- Συνήθιζε τον εαυτό_σου στις καλές πράξεις.
- Ἔθιξε σεαυτὸν εἶναι μὴ σκυθρωπὸν ἀλλὰ σύννουν.
- Ἄεί, ᾧ παῖ, δίωκε τὴν ἀρετὴν καὶ φεύγε τὰς κακὰς ἡδονὰς.

Εκφράζουν μιαν προσταγή, μια προτροπή.

- Μακάρι να βρέξει.
- Εἴθε να πάνε όλα καλά.
- Σὺ φίλος ἡμῖν γίγνοιο.
- Σώξοισθε, ᾧ φίλοι, ἀπὸ τῶν πολεμίων.

Εκφράζουν μιαν ευχή.

Στα Νέα Ελληνικά η ἐγκλιση αὐτή δεν υπάρχει. Εκφράζουμε ευχή με την ἐκφραση *μακάρι, εἴθε*.

Όλα τα ρήματα ανήκουν σε εγκλίσεις. Να τις ονομάσετε με βάση τη σειρά των πινάκων.

1. Οριστική
2. Υποτακτική
3. Προστακτική
4. Ευκτική

**B. Το ρήμα εἰμί στην Οριστική Ενεστώτα
και η προσωπική αντωνυμία**

Παρατηρήσεις στο ρήμα εἰμί

1. Το ρήμα εἰμί, πέραν του ότι χρησιμοποιείται ως απλό ρήμα, χρησιμεύει στην αρχαία ελληνική ως βοηθητικό για το σχηματισμό των περιφραστικών χρόνων των ρημάτων (Στον Παρακείμενο, Υπερσυντέλικο και Συντελεσμένο Μέλλοντα: λελυκῶς ᾧ, λελυκῶς εἶην, λελυκῶς ἴσθι, λελυμένος ᾧ, λελυμένος εἶην).
2. Ο τύπος ἐστὶ ανεβάζει τον τόνο:
 - Όταν σημαίνει «**υπάρχει**»: ἐστὶ θεός.
 - Όταν σημαίνει «**εἶναι δυνατόν**» ή «**επιτρέπεται**»: ἐστὶ λαβεῖν.
 - Όταν βρίσκεται στην **αρχή** της πρότασης: Ἔστι ἄνθρωπος σοφός.
 - Όταν βρίσκεται μετά από τις λέξεις: τοῦτ' , ἀλλ' , εἰ, ὡς, καί, οὐκ, μή: οὐκ ἐστὶ, τοῦτ' ἐστὶ.
 - Σε φράσεις όπως οι παρακάτω: ἐστὶν ὅς (κάποιος), ἐστὶν ὅτε (κάποτε), ἐστὶν ὅπου (κάπου), κλπ.
3. Οι δυσύλλαβοι τύποι της οριστικής του Ενεστώτα, εκτός από τον τύπο εἶ, εἶναι εγκλιτικοί.

2. Να σχηματίσετε προτάσεις συνδυάζοντας τις φράσεις που περιέχονται στις παρακάτω στήλες με τη βοήθεια τύπων του εἰμί.

α) Σὺ εἶ [3]	1) ἱερεῖς τοῦ Διονύσου.
β) Ἡμεῖς ἐσμεν [6]	2) ὁ ὀφθαλμός.
γ) Οὐδὲν ἐστὶν [4]	3) Κύριος, ὁ Θεός μου.
δ) Ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν [2]	4) ἀρετῆς τιμιώτερον.
ε) Ὑμεῖς ἐστε [1]	5) γέρον δὲ Ἑλλήν οὐκ ἐστὶ.
στ) Ἑλληνες ἀεὶ παῖδες εἰσιν, [5]	6) πολῖται τῶν Ἀθηνῶν.

3. Να υπογραμμίσετε τις προσωπικές αντωνυμίες και να σημειώσετε με ένα το πρόσωπο της καθεμιάς.

Παραδείγματα	α'	β'	γ'
Ὁ στρατηγὸς τὴν ἀνδρείαν <u>ὑμῶν</u> βραβεύσει.		☒ π.	
Πάτερ <u>ἡμῶν</u> , ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.	☒ π.		
Ἄδικία οὐ πρέπει <u>ὑμῖν</u> , τοῖς δικασταῖς.		☒ π.	
Ἐγὼ λέγω σοὶ <u>ταῦτα</u> .		☒ ε.	
Οὐδεὶς ἐστὶ σοφώτερος <u>σοῦ</u> .		☒ ε.	
Προτρέχει ἡ γλῶσσά <u>σου</u> τῆς διανοίας.		☒ ε.	
Καὶ <u>σὺ</u> τέκνον τοῦ στρατηγοῦ εἶ.		☒ ε.	

Άσκηση:

Να συμπληρώσετε τους τύπους του εἰμί και της προσωπικής αντωνυμίας στις επόμενες φράσεις.

- α) Ὁ στρατηγὸς ἐκέλευσεν ἡμᾶς (ἐγώ, αιτ. πληθ.) ταῦτα πράττειν.
β) Οὐδείς ἐστὶ (εἰμί, γ' εν.) σοφώτερος σοῦ (σύ, γεν. εν.).
γ) Ὡ ἐταῖροι, οὔτε ὑμεῖς (σύ, ον. πληθ.) μόνοι δύνασθε μάχεσθαι οὔτε ἡμεῖς (ἐγώ, ον. πληθ.) δυνάμεθα ἄνευ ὑμῶν (σύ, γεν. πληθ.).
δ) Ἄλτ! τίς εἶ (εἰμί, β' εν.); (σύγχρο. στρατ. παράγγελμα)
ε) Οἱ ἄνθρωποι οὐκ αἰεὶ ἀγαθοὶ ἐσμέν (εἰμί, α' πληθ.).

Άσκηση:

Να συμπληρώσετε τα κενά με τον κατάλληλο τύπο του ρ. εἰμί στην ἐγκλίση που σας ζητεῖται.

7. Οἱ Θεοὶ οὐκ εἰσὶν (Οριστική Ενεστώτα) ὑμῖν σύμμαχοι.
8. Ὁ Σωκράτης σοφός ἐστὶ (Οριστική Ενεστώτα).
9. Ἰσοθὶ ἐγκρατῆς, ὦ τέκνον (Προστακτική Ενεστώτα).
10. Εἴτε/Εἴητε εὐλογημένοι ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος (β' πληθ. Ευκτικής Εν.).
11. Ταῦτα νόμιζε μηδὲ λέγειν εἶναι (Απαρέμφατο Εν.)
12. Ὁ Θεὸς ἐστὶ πανταχοῦ παρών (Μετοχή σύνθετη με την πρόθεση παρά).
13.

Ο ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ ΤΟΥ ΡΗΜΑΤΟΣ «εἰμί»

Τι γνωρίζετε για τον Παρατατικό;

Ο Παρατατικός είναι ένας χρόνος που δηλώνει ότι μια πράξη γινόταν στο παρελθόν συνεχώς.

Μπορείτε να δώσετε τον Παρατατικό του ρήματος «εἶμαι» στα Νέα Ελληνικά;

ΕΝΙΚΟΣ

Ἦμουν (α)

Ἦσουν (α)

Ἦταν (ε)

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ

Ἦμαστε (αν)

Ἦσαστε (αν)

Ἦταν (ε)

Να διαβάσετε τις πιο κάτω προτάσεις στα αρχαία ελληνικά και να μεταγράψετε τους τύπους του ρήματος «είμι» στον Παρατατικό στο διπλανό πίνακα.

Ἐγὼ καλὸς διδάσκαλος ἦν.
Σὺ καλὸς καὶ ἀγαθὸς φίλος ἦσθα.
Ὁ νεανίας μαθητῆς ἦν.
Ἡμεῖς βοηθοὶ τῶν συμμάχων ἦμεν.
Ἑμεῖς ἀρχηγοὶ τῶν λαῶν ἦτε.
Ἐν τῇ θαλάσῃ οἱ ἄνεμοι ἄγριοι ἦσαν.

ΕΝΙΚΟΣ ἦν ἦσθα ἦν ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ἦμεν ἦτε ἦσαν
--

Να αλλάξετε τους τύπους των ονομάτων και των ρημάτων από τον ενικό στον πληθυντικό και αντίστροφα, διαμορφώνοντας κατάλληλα τις προτάσεις.

Ἡμεῖς καλοὶ διδάσκαλοι ἦμεν.
Ἑμεῖς καλοὶ καὶ ἀγαθοὶ φίλοι ἦτε.
Οἱ νεανίαι μαθηταὶ ἦσαν.
Ἐγὼ βοηθὸς τοῦ συμμάχου ἦν.
Σὺ ἀρχηγὸς τοῦ λαοῦ ἦσθα.
Ἐν ταῖς θαλάσσαις ὁ ἄνεμος ἄγριος ἦν.